Iz raziskave agencije EU-OSHA je razvidno, da je skoraj polovica delavcev v EU je verjetno izpostavljena dejavnikom tveganja za nastanek raka. | Safety and health at work EU-OSHA

Polovica delavcev v EU je verjetno izpostavljena dejavnikom tveganja za nastanek raka.

Press releases

For immediate release - 18/12/2025 - 08:00

Iz raziskave agencije EU-OSHA je razvidno, da je skoraj polovica delavcev v EU verjetno izpostavljena dejavnikom tveganja za nastanek raka.

Image

© Jack Tamrong - stock.adobe.com

Po podatkih raziskave o izpostavljenosti delavcev dejavnikom tveganja za nastanek raka na delovnem mestu v Evropi je bilo v njihovem zadnjem delovnem tednu skoraj 47 milijonov delavcev v EU izpostavljenih vsaj enemu dejavniku tveganja za nastanek raka. Raziskava, ki jo je izvedla Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), poudarja pomembne vrzeli v preprečevanju tveganj in nujno potrebo po ciljno usmerjenih in z dokazi podprtih ukrepih za zaščito zdravja delavcev in zmanjšanje bremena poklicnega raka po vsej Evropi.

Končno poročilo o pregledu raziskave (1), ki zajema 98,5 milijona evropskih delavcev, vsebuje doslej najbolj izčrpne podatke o verjetni izpostavljenosti delavcev 24 znanim dejavnikom tveganja za nastanek raka v šestih državah članicah EU: v Nemčiji, na Irskem, v Španiji, Franciji, na Madžarskem in Finskem. V najnovejšem poročilu je poudarjeno, da je bilo v njihovem zadnjem tednu na delovnem mestu enemu ali več tveganjem za nastanek raka izpostavljenih 46,6 milijona delavcev.

Stopnje izpostavljenosti in razlike med delavci

- Najpogostejše ugotovljene izpostavljenosti so bile izpostavljenost ultravijoličnemu sončnemu sevanju, emisijam izpušnih plinov iz dizelskih motorjev, benzenu, vdihljivemu kristaliničnemu silicijevemu dioksidu in formaldehidu.
- V nasprotju z izpostavljenostjo drugim industrijskim kemikalijam je med delovno populacijo izpostavljenost formaldehidu bolj razširjena, saj je verjetno izpostavljenih 6,4 % vseh delavcev. Okoliščine izpostavljenosti so precej različne, na primer pri delu z lepilom ali vezanim lesom, med gašenjem požara ali odpiranjem ladijskih kontejnerjev.
- Med dejavniki tveganja za nastanek raka v raziskavi izstopa izpostavljenost lesnemu prahu: polovica prizadetih delavcev ali 1,6 % vseh delavcev je bila v preteklem delovnem tednu izpostavljena visoki ravni tega.
- Približno 11,1 % delavcev je zelo izpostavljenih izpostavljenih vsaj eni od 24 snovi.
- Pogosta je tudi izpostavljenost več dejavnikom: 26,1 % delavcev je bilo v istem tednu verjetno izpostavljenih vsaj dvema dejavnikoma tveganja za nastanek raka.
- V primerjavi z drugimi delavci so starejši delavci običajno bolj izpostavljeni več dejavnikom tveganja, vendar na nižjih ravneh.
- Samozaposleni in začasni delavci pogosto utrpijo višje stopnje izpostavljenosti, vzorci izpostavljenosti pa se razlikujejo tudi med moškimi in ženskami glede na sektor in vrsto dela.

„Skoraj polovica evropskih delavcev je na delovnem mestu verjetno izpostavljena rakotvornim snovem, več milijonov pa jih je izpostavljenih visokim stopnjam tveganja ali več dejavnikom. Vsako leto več kot 100.000 ljudi v EU umre zaradi raka, povezanega z delom. Te ugotovitve razkrivajo pomembne vrzeli v preprečevanju tveganj in nujno potrebo po ciljno usmerjenih in z dokazi podprtih ukrepih za zaščito zdravja delavcev in zmanjšanje bremena poklicnega raka po vsej Evropi.“

William Cockburn, izvršni direktor agencije EU-OSHA

Nadzorni ukrepi in vrzeli v preprečevanju

Raziskava, ki je bila izvedena med septembrom 2022 in februarjem 2023, kaže pomembne razlike med sektorji, vrstami delovnih mest in demografskimi skupinami, kar poudarja pomen ciljnih ukrepov in politik.

V raziskavi o izpostavljenosti delavcev so proučevali še, kako se na delovnih mestih obvladujejo tveganja izpostavljenosti. Uporaba nadzornih ukrepov, kot so prezračevanje, zaprti sistemi in osebna varovalna oprema, se zelo razlikuje. V nekaterih gospodarskih panogah, vključno s kemijskimi laboratoriji, poročajo o dosledni uporabi tehničnih nadzornih ukrepov. V mnogih drugih panogah pa se nadzorni ukrepi uporabljajo le občasno ali se sploh ne uporabljajo. Več kot dve tretjini delavcev, ki so bili med vzdrževanjem vozil izpostavljeni izpušnim plinom iz dizelskih motorjev, je na primer poročalo, da zaščitni ukrepi pri njih niso sprejeti.

Te ugotovitve poudarjajo potrebo po izboljšanem in doslednejšem izvajanju tehničnih, organizacijskih in osebnih zaščitnih ukrepov v skladu z uveljavljeno hierarhijo preventive.

Obveščanje o politiki in ukrepih

Podatki iz raziskave o izpostavljenosti delavcev zagotavljajo zanesljive in primerljive dokaze, na podlagi katerih se lahko pripravijo politike in strategije za preprečevanje tveganj na delovnem mestu. Agencija EU-OSHA je dejavno prispevala k potekajočemu procesu Evropske komisije za posodobitev zakonodaje EU o rakotvornih, mutagenih in reprotoksičnih snoveh pri delu, ki se je začel pred več leti in se nadaljuje še danes. Raziskave, ki jih opravi agencija, so podlaga za to zakonodajno delo, ugotovitve te raziskave pa bodo izhodišče za morebitne prihodnje spremembe. Podpirajo tudi cilje strateškega okvira EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027, evropskega načrta za boj proti raku in časovnega načrta EU o rakotvornih snoveh.

Učinkovite strategije preprečevanja tveganj morajo upoštevati različne vrste in ravni izpostavljenosti različnih skupin delavcev. Za zmanjšanje tveganj in zaščito zdravja so ključni pristopi, osredotočeni na posamezne panoge in delavce.

Dostop do ugotovitev

- Pregledno poročilo: Dejavniki tveganja za nastanek poklicnega raka v Evropi – pregled ugotovitev raziskave o izpostavljenosti delavcev dejavnikom tveganja
- Povzetek: Dejavniki tveganja za nastanek poklicnega raka v Evropi – pregled ugotovitev raziskave o izpostavljenosti delavcev dejavnikom tveganja
- Tematski sklop: Raziskava o izpostavljenosti delavcev dejavnikom tveganja za nastanek raka v Evropi

(1) Prve ugotovitve so bile objavljene novembra 2023.

Opomba za urednike:
Raziskava o izpostavljenosti delavcev dejavnikom tveganja je obsežna telefonska raziskava, ki temelji na populaciji in je bila izvedena med septembrom 2022 in februarjem 2023 v šestih državah članicah EU. V raziskavi se ocenjuje verjetna izpostavljenost delavcev 24 znanim dejavnikom tveganja za nastanek raka, vključno z industrijskimi kemikalijami, snovmi, ki nastanejo v postopku, zmesmi in fizičnimi dejavniki.

Za raziskavo se uporablja orodje sistema za ocenjevanje poklicne izpostavljenosti iz podatkovne zbirke (Occupational Integrated Database Exposure Assessment System, OccIDEAS) in zagotavlja tehtane podatke, ki so reprezentativni za 98,5 milijona delavcev.

Predhodne objave v zvezi z raziskavo o izpostavljenosti delavcev dejavnikom tveganja vključujejo kratka in tehnična poročila, poročilo o metodologiji, tematsko poročilo o zdravstvenih delavcih in številne letake.

V časovnem načrtu EU o rakotvornih snoveh je bilo ugotovljeno, da so glavni vzrok smrti, povezanih z delom, razne vrste poklicnega raka v EU, saj zaradi teh vsako leto umre več kot 100 000 ljudi.

Več informacij je na voljo na spletnem mestu na tej povezavi